

Allemansrätt

Alfabetisk ordning - Alla ämnesord, Ord

Ordet betyder: rätt för alla att gå på andras mark och plocka bär osv (SAOL, 2026). [Mer om ordet på svenska.se](https://www.svenska.se/ordet/alleman-s-ratt)

Mer om ordet

Allemansrätten ger människor möjlighet att använda andras mark för att till exempel vandra, plocka bär och övernatta. Dock gäller vissa inskränkningar, exempelvis att det gäller enbart för tillfälliga syften. Ordet är belagt sedan cirka 1900 (SO, 2026). Det avsåg då sedvänjan att fritt plocka bär i skog och mark.

Uttrycket allemansrätt etablerades efter andra världskriget (1940-talet) som följd av en fritidsutredning som tillsattes 1937. Med den andra lagstiftade semesterveckan önskade man från myndigheternas sida ta fram åtgärder som kunde underlätta för tätorternas befolkning att komma ut i naturen. Sedan 1994 finns följande inskrivet i regeringsformen: "Alla ska ha tillgång till naturen enligt allemansrätten. Den lagtext som i praktiken styr allemansrätten ingår i huvudsak i 2:a och 7:e kapitlet miljöbalken. Det enda som uttryckligen finns skrivet om allemansrätten i miljöbalken är dock: "Var och en som utnyttjar allemansrätten eller annars vistas i naturen skall visa hänsyn och varsamhet i sitt umgänge med den".

[Wikipedia](#)

Exempel på allemansrätten i andra länder

Allemansrätten i Sverige, Finland och Norge grundar sig på en gemensam tradition även om rättigheterna skiljer sig något mellan de olika länderna. Traditionellt skiljde sig sedvanerätten också mellan olika regioner. Rätt att röra sig till fots, att tillfälligt övernatta och att plocka bär och svamp ingår i alla länderna, men den kan vara begränsad till exempel i naturreservat. I Danmark saknas motsvarigheten till allemansrätt och man har en betydligt strängare syn på allmänhetens tillgång till enskild mark. På privat mark får man inte vistas fritt; i princip får man gå på privata vägar och stigar, men det är ofta problem att vägarna går genom gårdar eller att markägare spärrar av. På natten får man inte alls

vara i skogen utan tillstånd. [Wikipedia](#)

Metod och generella aktiviteter

I samband med presentationen skriver eleven av lärarens anteckningar på tavlan eller gör egna noteringar samlade i en liten skrivbok. Skrivandet blir ett sätt att lära och boken en dokumentation av årets alla ord.

[Förslag på generella aktiviteter om ord finns här](#)

Fler elevaktiviteter

Biologi och samhällskunskap: Ta reda på vad man får göra och inte genom att gå Svenska turistföreningens [Allemansrättsskola](#). [Naturskyddsföreningen](#) har material om allemansrätten, exempelvis [planscher](#), [finn fem fel](#) och [tipsrunda](#).